

## DE RUZIE TUSSEN ACHILLEUS EN AGAMEMNON

### **Pest in het Achaische scheepskamp**

Zing, godin, van de wrok van de zoon van Peleus, Achilleus, die de Achaiers enorm veel ellende en rampspoed bezorgde, vele krachtige zielen van helden naar Hades toe zond en die van hun lichamen voer voor honden en allerlei vogels maakte - en zo werd Zeus' besluit ten uitvoer gebracht - vanaf het moment dus dat ruzie een scheiding en tweedracht teweegbracht tussen de goede Achilleus en Atreus' zoon, leider van 't leger.<sup>1</sup>

Welke god heeft die twee dus elkaar in de haren doen vliegen?

Dat was de zoon van Leto en Zeus, want uit woede had hij een vreeslijke ziekte in 't kamp doen ontstaan, waar massa's aan stierven, daar de Atride zijn priester Chruses geen enkel respect betoond had. 't Was zo dat die man naar de snelle Achaische schepen toegegaan was om zijn dochter voor erg veel losgeld terug te kopen, terwijl hij de rondom een gouden scepter gewonden banden van Schutter Apollo meebracht. Hij vroeg de Achaiers - beide Atriden, de legerleiders, met name - indringend:

"Zonen van Atreus en alle andere Achaiers met fraaie kniestukken, 'k hoop dat de goden in 't Olumpisch complex het u geven Priamos' stad te verwoesten en veilig en wel thuis te komen.

Maar laat mijn dochter vrij alstublieft en ontvang deze losprijs.

Heb ontzag voor de zoon van Zeus, de Schutter Apollo!"

Toen gaven alle Achaiers luid als hun mening te kennen dat hij de priester ontzien en de fraaie losprijs aanvaarden moest, maar Atreus' zoon Agamemnon voelde er niets voor.

25 Nee, hij stuurde hem grof en met dreigementen het kamp uit:

"Nooit wil ik u, oude heer, bij de schepen meer zien, hetzij u nu rond blijft hangen of later nog een keer terugkomt. Want deze staf en band van de god zullen u dan niet baten.

Ik ga dat meisje niet teruggeven. Eerder wordt zij in ons huis in Argos ver van haar vaderland oud en grijs, door het weefgetouw te bedienen daar en bij me in bed te gaan liggen.

Weg nu en maak me niet kwaad, anders komt u niet ongedeerd thuis aan!"

Aldus sprak hij. De oude werd bang en deed wat hij opdroeg.

Stil liep hij weg langs het strand van de zee met zijn bruisende golven.

Toen de oude een flink eind op weg was, bad hij tot zijn Heer

Apollo, de zoon van Leto met fraaie hardos, heel vurig:

"Zilverboog, u die Chrusa beschermt en het heilige Killa en met uw macht over Tenedos heerst, verhoor mijn gebed, u Muizengod, als ik uw huis ooit een prachtig dak heb gegeven, of als ik ooit vette schenkels van stieren en geiten voor u

---

<sup>1</sup>De eerste regels geven het thema van de *Ilias* aan: de wrok van Achilleus, veroorzaakt door een ruzie tussen Achilleus en Agamemnon om het meisje Briseïs. Achilleus' besluit om niet meer mee te doen aan de strijd leidt tot de dood van veel soldaten en bijna tot de ondergang van het Achaische leger. Achilleus laat zijn wrok pas varen, als zijn vriend Patroklos is gesneuveld. Dit leidt tot de dood van de Trojaan Hektor en zijn begrafenis. De *Ilias* beslaat dus maar een periode van enkele weken van de tienjarige Trojaanse Oorlog. Onderwerpen als de inname van Troje, het houten paard, de dood van Achilleus vormen de inhoud van andere epische verhalen die zijn overgeleverd in de Epische Cyclus, tragedies en latere mythografiën. Zie voor de namen Achaiers, Danaërs, Argivers deel III, p.29: Achaiers.

verbrand heb. Vervul alstublieft dit verlangen van mij, dat uw pijl-  
regen de Danaërs straft voor de tranen die ik heb vergoten!"\*

Aldus bad hij en Foibos Apollo verhoorde zijn wensen.

Woedend stapte hij af van Olumpos' koppen met om zijn  
schouders zijn boog en pijlkoker, die was voorzien van twee deksels.\*

Achter de rug van de god, die boos voortsnelde, gingen de pijlen  
rammelend heftig tekeer. Hij leek op de nacht toen hij liep.

Vervolgens ging hij een eind van de schepen af zitten en schoot een  
pijl. Zijn zilveren boog produceerde een akelige snerptoon.

50 Eerst viel hij de lastdieren aan en de pijlsnelle honden.

Daarop richtte hij met succes zijn puntige pijl op

mensen. Houtstapels brandden constant overal voor de lijken.

Negen dagen vlogen de pijlen van god door het kamp heen.\*

Toen, op dag tien, riep Achilleus het volk bijeen op de spreekplaats.

Hera, blankarmige godheid, had hem dat plan ingegeven,  
daar ze bezorgd was, omdat ze vele Achaïers zag sterven.

### **Vergadering van de vorsten**

Toen zij bijeengeroepen waren en iedereen klaar zat,

stond de snelle Achilleus op en sprak in hun midden:

"Zoon van Atreus, als wij de dood al kunnen ontlopen,  
denk ik dat wij weer met hangende pootjes naar huis zullen teruggaan,  
nu de Achaïers door oorlog zowel als ziekte zwaar lijden.

Kom, laten wij nu een ziener vragen, een priester of - waarom  
niet?- een droomuitlegger - want dromen zijn tekens van Zeus, toch?-  
die ons kan zeggen wat Foibos Apollo zo kwaad heeft gemaakt, of  
hij soms klachten heeft wegens gebeden of wegens een offer.  
Mogelijk wil hij ons rampen besparen, wanneer hij de vetgeur  
ruikt en proeft van schapen en geiten zonder gebreken."

Na deze woorden ging hij dus zitten en Kalchas stond op, de  
zoon van Thestor, een vogelkenner, zó goed als geen ander,  
die alles wist van heden en toekomst en wat er geweest was  
en met zijn zienerkunst, hem door Foibos Apollo geschonken,  
toen de Achaïsche schepen bij Ilios binnengeleid had.<sup>2</sup>\*

Hij had het goed met hen voor toen hij tot hen sprak en het woord nam:

75 "Beste Achilleus, godenzoon, u vraagt mij te zeggen

wat de wrok van Apollo, de Heer die zo messcherp kan schieten,

is. Nou, dat zal ik vertellen. Let op dan en zweer mij een eed dat

u mij echt met woord en daad terzijde zult staan, want

werkelijk waar, volgens mij zal ik iemand kwaad maken die de

baas is van alle Argivers en leider van 't Achaïsche leger.

Weet u, een koning staat sterker bij ruzies met ondergeschikten.

Ook al weet hij zijn woede die dag zelf nog te verkroppen,

binnenin blijft de wrok in hem wroeten, ook later nog, tot hij

wraak heeft genomen. Denk dus goed na of u mij wilt beschermen!"

Hem ten antwoord sprak toen Achilleus die erg hard kon rennen:

"Wees absoluut niet bezorgd en zeg ons wat god u maar ingeeft.

Luister, ik zweer bij Zeus' zoon Apollo, met wie u, heer Kalchas,

altijd contact heeft wanneer u de Danaërs uitspraken doorgeeft,

dat, zolang als ik leef en hier op aarde nog rondloop,

---

<sup>2</sup>Homerus gebruikt de namen Ilios en Ilion voor Troje door elkaar. Ik heb gekozen voor Ilios.

niemand van alle Danaërs hier bij de meerdekse schepen  
u molesteren zal, zelfs als u Agamemnon bedoelt, die  
nu de bevelhebber heet te zijn van alle Achaiers."

Daarop vatte de kundige ziener moed en zei dit toen:

"Goed dan! Hij heeft geen klacht wat gebeden betreft of een offer.

Nee, 't is vanwege zijn priester, die Agamemnon beledigd  
heeft, omdat hij diens dochter niet vrijliet in ruil voor de losprijs.

Daarom bezorgde de Schutter ons rampen en zal daarmee doorgaan.

Hij zal niet eerder de akelige slachting van Danaërs stoppen,

voordat de vader zijn dochter met heldere ogen terugkrijgt,

zonder losprijs of koopsom, en zij een heilig groot offer naar Chrusa

100 brengen. Dan mogen wij hopen dat hij het ons heeft vergeven."